

فرم درخواست پروپوزال (RFP) برای اولویت های پژوهشی سازمان بهزیستی

حوزه ستادی پیشنهاد دهنده اولویت :

۱- عنوان :

“بررسی میزان اثربخشی خدمات مراکز روزانه توانبخشی آموزشی اختلالات جسمی حرکتی تابعه سازمان بهزیستی کشور و
ارایه الگوهای ارتقایی”

۲- ضرورت انجام پژوهش (تشریح مسئله - پرسش دقیق پژوهشی - زمینه های استفاده از نتایج در دستیابی به اهداف) :

سازمان بهزیستی به موجب اصول ۲۹، ۳۰ و ۴۴ قانون اساسی، ماده واحد تشکیل سازمان، ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، سیاست های کلی ابلاغی سلامت از سوی رهبری، سند چشم انداز بیست ساله، ماده ۷ قانون حمایت از حقوق معلولان و ماده ۵۷ قانون احکام دائمی توسعه، موظف به ارائه خدمات نیازخواسته به افراد دارای معلولیت است. این سازمان از سال ۱۳۷۰ برای ارائه خدمات آموزشی و توانبخشی به تاسیس مراکز غیردولتی معلولان، سالمندان، بیماران روانی مزمن و افراد دارای اختلال طیف اتیسم، اقدام نموده است. یکی از این مراکز، ویژه اختلالات جسمی حرکتی می باشد که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی تأسیس گردیده که به صورت روزانه به افراد با اختلالات جسمی حرکتی، از سنین شیرخوارگی تا بزرگسالی و خانواده ایشان ارائه خدمت می نماید. این مراکز، غالباً دارای تجهیزات کامل درمانی و توانبخشی بوده و خدمات ارائه شده با هدف افزایش کیفیت زندگی افراد دارای اختلالات جسمی حرکتی از طریق ارزیابی، هدف گذاری فردی و طراحی برنامه آموزشی و توانبخشی توسط تیم توانبخشی برای گروه فوق، با مشارکت خانواده ها ارائه می دهند.

مهمترین و مشهودترین بعد کاری این مراکز، ارایه خدماتی از قبیل: ارزیابی تخصصی اولیه توسط اعضای تیم تخصصی و با همراهی خانواده، تعیین اهداف توانبخشی فرد، به منظور توانمندسازی، جبران محدودیت های عملکردی و دستیابی وی به سطح بالاتری از مشارکت در زندگی فردی و اجتماعی و نهایتاً افزایش کیفیت زندگی، در یک بازه زمانی مشخص - توسط تیم تخصصی - در جلسه گروهی، اجرای برنامه آموزشی و توانبخشی، ارزیابی دوره های هر شش ماه یک بار و آماده سازی فرد و خانواده جهت دستیابی به سطوح بالاتر می باشد.

در شرایط کنونی ارزشیابی خدمات این مراکز بر مبنای ارزیابی از فضای فیزیکی، نیروی انسانی و خدمات ارائه شده در مراکز مذکور از طریق بکارگیری چک لیست های ارزشیابی و کمی سازی داده های چک لیست مذکور در دامنه زمانی شش ماهه صورت می پذیرد. لیکن این اقدامات پاسخگوی انتظار سازمان از سنجش میزان اثربخشی خدمات ارایه شده و کیفیت این خدمات در کل کشور نمی باشد. دفتر توانبخشی آموزشی، حرفه ای و توانپزشکی امید آن دارد که با ارائه این پیشنهاد و با اجرای یک پژوهش علمی، با در نظر گرفتن اصول صحیح روش شناسی پژوهش (با توجه به عنوان طرح)، میزان اثربخشی خدمات مراکز موصوف، در بازه زمانی حداکثر یک سال توسط تیمی متشکل از متخصصان مرتبط با فعالیت های این مراکز و مسلط به اصول آمار و روش تحقیق و همچنین معرفی یا ایجاد ابزارهای ارزیابی دارای روایی و پایایی قابل قبول تعیین، و نسبت به ارایه الگوهای ارتقایی مطابق با استانداردهای جهانی و در نهایت بومی سازی شده اقدام گردد.

اجرای طرح پژوهشی می تواند به برنامه ریزی توسعه این مراکز در کشور، آسیب شناسی فرایند خدمات این مراکز، اصلاح و بهبود فرایندهای ارائه خدمات در این مراکز، توزیع هدفمند منابع، پاسخگویی بهتر به نیازهای موجود در گروه هدف و در نهایت تعیین مسیرهای کوتاهتر در دستیابی به اهداف مندرج در راه اندازی این مراکز بیانجامد.

۳- اهداف:

- تعیین میزان اثربخشی خدمات ارائه شده در مراکز روزانه اختلالات جسمی - حرکتی
- شناسایی عوامل مؤثر در بهبود نتایج درمانی و توانبخشی
- طراحی و ارائه الگوهای ارتقایی و بهبود کیفیت خدمات مراقبتی
- ارتقای رضایت توانخواهان و خانواده های آنان از خدمات مراکز روزانه اختلالات جسمی حرکتی

۴- تعریف از مفاهیم و متغیرهای مورد نیاز پژوهش:

- اثربخشی خدمات: میزان تحقق اهداف درمانی و توانبخشی توانخواهان در مراکز روزانه
- خدمات مراکز روزانه: مجموعه خدمات تخصصی پزشکی، فیزیوتراپی، گفتاردرمانی، مشاوره روانی و حمایتی که در طول روز به توانخواهان ارائه می‌شود
- الگوهای ارتقایی: راهکارها و مدل‌های بهینه‌سازی کیفیت و اثربخشی خدمات آموزشی و توانبخشی
- متغیرهای مستقل شامل: نوع خدمات، شدت اختلال، تعداد جلسات درمانی، امکانات مرکز، ویژگی‌های پژوهشگر
- متغیر وابسته: میزان بهبود عملکرد جسمی-حرکتی و رضایت توانخواهان

۵- سوال پژوهشی اصلی:

- الگوهای ارتقای اثربخشی خدمات مراکز روزانه توانبخشی آموزشی اختلالات جسمی-حرکتی در ایران مبتنی بر کدام عوامل و سازوکارهاست و این خدمات تا چه اندازه در بهبود شاخصهای عملکردی و کیفیت زندگی مراجعان مؤثر هستند؟
- سوالات فرعی:
۱. میزان اثربخشی خدمات فعلی مراکز روزانه توانبخشی آموزشی اختلالات جسمی-حرکتی در ابعاد مختلف (جسمی، روانی، اجتماعی و اقتصادی) از دیدگاه مراجعان، خانواده‌ها و متخصصان چگونه است؟
 - چه عواملی (ساختاری، فرآیندی، زمینه‌ای) بر اثربخشی این مراکز تأثیر گذارند؟
 ۳. نقاط قوت و ضعف الگوهای موجود ارائه خدمات در این مراکز چیست؟
 ۴. الگوی بهینه برای ارتقای اثربخشی خدمات مراکز روزانه توانبخشی آموزشی اختلالات جسمی-حرکتی با توجه به بافت فرهنگی-اجتماعی ایران چگونه باید طراحی شود؟

۶- گستره انجام پژوهش:

- مراکز روزانه توانبخشی آموزشی ویژه اختلالات جسمی حرکتی تحت نظارت سازمان بهزیستی کشور در ۳۱ استان به تعداد ۱۲۸ مرکز و ۵۲۸۷ نفر خدمت گیرنده

۷- بازه زمانی انجام پژوهش: (بازه زمانی که در نظر است طرح مذکور انجام گیرد)

- مرحله طراحی و آماده‌سازی: ۱ الی ۲ ماه
- جمع‌آوری داده‌ها: ۳ تا ۴ ماه
- تحلیل داده‌ها و تدوین گزارش: ۲ ماه
- کل بازه زمانی: یکسال

- ۸- زمان مورد نیاز انجام پژوهش: (میزان زمانی را که برای انجام طرح مذکور مورد نیاز است) کل پژوهش با توجه به مراحل مختلف حدود یکسال به طول می‌انجامد که شامل زمان لازم برای هماهنگی با مراکز، جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل و گزارشدهی است.

۹- محدودیتهای انجام پژوهش:

- آشنایی کامل با مسائل توانبخشی اختلالات جسمی-حرکتی
- تخصص در روش‌های پژوهش و تحلیل داده‌ها
- توانایی ارتباط مؤثر با توانخواهان و کادر درمانی
- داشتن تعهد و دقت علمی برای جمع‌آوری و تحلیل صحیح داده‌ها

۱۰- امکانات انجام پژوهش: (امکاناتی که سازمان می‌تواند برای پژوهشگران به منظور انجام موفقیت‌آمیز طرح مذکور فراهم نماید)

- دسترسی به مراکز روزانه اختلالات جسمی-حرکتی
- ابزارهای سنجش توانبخشی و رضایت‌سنجی

- نرم افزارهای آماری و کامپیوتر
- همکاری تیم پژوهشی متخصص (فیزیوتراپ، کاردرمانگر، روانشناس، متخصص آمار و تحلیل داده ها)

۱۱- ویژگی های پژوهشگر:

- آشنایی تخصصی با حوزه معلولیت ها و متخصص توانبخشی در حوزه اختلالات جسمی و حرکتی
- مهارت در طراحی پژوهش و تحلیل داده های کمی و کیفی
- توانایی برقراری ارتباط مؤثر با افراد دارای معلولیت و متخصصان
- دقت علمی و تعهد اخلاقی در جمع آوری و نگهداری داده ها

۱۲- سایر توضیحات:

نحوه ارائه پیشنهاد

پیشنهادهای باید شامل دو بخش مجزا باشد:

- پیشنهاد فنی (روش شناسی، برنامه اجرایی، ترکیب تیم، سوابق)
- پیشنهاد مالی (برآورد هزینه ها به تفکیک فعالیت ها)

اعتبار پیش بینی شده برای این طرح حداکثر ۱۰ میلیارد ریال می باشد.